

LU konferenču sekcijas “Zinātņu vēsture un muzejniecība” pārskats: 2001–2017

University of Latvia Conference Section “History of Sciences and Museology”: An Overview: 2001–2017

Arnis Vīksna

LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzejs
E-pasts: arnis.viksna@lu.lv

No 2011. līdz 2017. gadam LU konferenču Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijā nolasīti 604 referāti, no kuriem 77,5% veltīti LU vēsturei, 12,2% – zinātņu vēsturei Latvijā līdz 1919. gadam, bet 10,3% – muzejniecībai. Starp 239 referentiem aptuveni 60% ir LU darbinieki, pārējie – no citām Latvijas augstskolām, muzejiem un 6 ārvalstīm. Aptuveni puse referātu uzlabotā un papildinātā veidā publicēti LU Rakstu sērijas “Zinātņu vēsture un muzejniecība” 13 laidienos no 2001. līdz 2016. gadam, tādējādi sekmējot LU vēstures un Latvijas zinātņu vēstures apguvi.

Atslēgvārdi: Latvija, LU, muzejniecība, vēsture, zinātne.

Dažādu zinātņu vēstures izpēte ir tradicionāls objekts LU mācībspēku darbībā, kam ierasti lielāka uzmanība tiek pievērsta jubileju laikā, kad nepieciešams atskatīties un veikt apkopojumus. Par stimulu un ierosi plašākam izvērsumam kalpoja LU 80 gadu jubilejas svinībām veltīta zinātniskā konference. Tās ietvaros 1999. gada 23. un 24. septembrī tika sasauktas Augstskolu vēstures sekcijas desmit nozaru sēdes un viena plenārsēde ar kopumā 129 referātiem. Tika izdots konferences referātu tēžu krājums [1].

Atzīmējot konferences sekmīgo norisi, zinātņu vēsturnieki nolēma, ka vērts regulāri kopā sanākt arī turpmāk, veidojot īpašu sekciju ikgadējās LU zinātniskajās konferencēs, bet nolasītos referātus pēc papildināšanas un uzlabošanas publicēt LU Rakstu krājumos to īpašā sērijā. Tas tika realizēts, sākot ar LU 59. konferenci 2001. gadā. Organizatorisko funkciju uzņēmās LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzejs, savās telpās LU galvenā ēkā sasaucot zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas sēdes. Tika izvēlēta janvāra pēdējā pirmdienā un otrdienā, un atkarā no referātu skaita norisa divas līdz četras sēdes (1. tab.).

Konferences sekcija tika nosaukta “Zinātņu vēsture un muzejniecība”, gan muzejniecību atstājot pabērna lomā ar nelielu referātu skaitu, toties zinātņu vēsturi nosacīti dalot pirms un pēc 1919. gada, kad tika nodibināta LU. Pirms 1919. gada tiek aplūkota zinātņu vēsture Latvijā visplašākā veidā, bet pēc 1919. gada – tikai LU ietvaros, gan vērā ņemot, ka daudzas nozares un disciplīnas laika gaitā no LU ir atdalījušās, veidojoties jaunām augstskolām, piemēram, tagadējās LLU, RTU, RSU.

1. tabula

**LU zinātniskās konferences Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcija
no 2001. līdz 2017. gadam**

Saiets	LU konference	Gads	Datums
I	59.	2001.	22., 23. janvāris
II	60.	2002.	28., 29. janvāris
III	61.	2003.	27., 28. janvāris
IV	62.	2004.	26., 27. janvāris
V	63.	2005.	24., 25. janvāris
VI	64.	2006.	23., 24. janvāris
VII	65.	2007.	29., 30. janvāris
VIII	66.	2008.	28., 29. janvāris
IX	67.	2009.	26. janvāris
X	68.	2010.	25., 26. janvāris
XI	69.	2011.	24., 25. janvāris
XII	70.	2012.	30., 31. janvāris
XIII	71.	2013.	28. janvāris
XIV	72.	2014.	27. janvāris
XV	73.	2015.	26. janvāris
XVI	74.	2016.	25. janvāris
XVII	75.	2017.	30. janvāris

Tātad referātu pamatmatematika šo gadu laikā ir palikusi nemainīga un ietver trīs svarīgākos virzienus (2. tab.):

- 1) LU vēstures izpēte: zinātnes nozares un disciplīnas, augstskolas virzība, institūtu, katedru, zinātnisko skolu darbība, ievērojami zinātnieki un mācītspēki, citas LU dzīves norises;
- 2) zinātņu vēsture Latvijā līdz LU nodibināšanai 1919. gadā;
- 3) muzejniecība: metodika, darbības principi, kolekcijas, konkrētu zinātņu vēstures muzeju darbība.

Zinātnei Latvijā līdz 1919. gadam veltīti 74 referāti jeb 12,2% no referātu kopskaita. Iepriekšējos gadsimtos atkāpies Artūrs Eižens Zalsters – par kuģubūvi Kurzemes hercogistē un viltotiem hercoga arhīva dokumentiem, Ilgonis Vilks – par latviešu priekšstatiem par Visumu, Pauls Daija un Viesturs Zanders – par zinību popularizēšanu 18. un 19. gadsimtā, Tālis Pumpuriņš – par latviešu nacionālā karoga tapšanu, kas vēlāk guva izpausmi monogrāfijā [2], Māris Baltiņš un Arnis Vīksna – par latviešu medicīnas literatūras pieminekļiem, Dace Cēpurīte – par Cēsu mediķiem un ārstniecības iestādēm, Vladimirs Kuzņecovs – par Aleksandra Augstumu iestādi Rīgā, Artūrs Mauriņš – par Frīdriha Maksimiliāna Sīversa (pēc Mauriņa – Frīdriha Maksimiliāna Sīversa) mantojumu dendroloģijā, Mudīte un Māris Rudzīši – par saldūdens pērļu ieguvu u. c.

Savukārt autoritatīvākais Latvijas zinātņu vēsturnieks, LZA bijušais prezidents un pēcāk Senāta priekšsēdētājs Jānis Stradiņš dalījās atziņās par Etjēna Gaspāra Robertsona lidojumu gaisa balonā 1804. gadā, par zinātni un augstskolu Baltijā

2. tabula

Referātu pamattematika

Gads	Konference	Zinātņu vēsture līdz 1919	LU vēsture	Muzejniecība	Kopā
2001.	59.	2	31	7	40
2002.	60.	4	45	2	51
2003.	61.	5	49	4	58
2004.	62.	4	40	1	45
2005.	63.	6	35	6	47
2006.	64.	5	25	1	31
2007.	65.	7	31	2	40
2008.	66.	4	27	4	35
2009.	67.	1	19	3	23
2010.	68.	6	26	2	34
2011.	69.	6	21	12	39
2012.	70.	4	23	6	33
2013.	71.	4	26	3	33
2014.	72.	3	20	1	24
2015.	73.	5	19	2	26
2016.	74.	5	15	3	23
2017.	75.	3	16	3	22
Kopā		74	468	62	604

Zviedrijas sakaru iespaidā, kā arī par nacionālās augstskolas agrīnām iecerēm. Toties jaunais pētnieks no Cēsaines Bruno Podiņš, interesējoties par vietējās draudzes vēsturi, izvirzīja saistošu hipotēzi par otru iespējamu latvieti Zahariju Pīlu vecajā Tērbatas universitātē 17. gadsimtā (pirmais un līdz šim vienīgais zināmais latvietis te ir Jānis Reiters).

Vairākiem LU priekšteča RPI (RTU) darbības aspektiem pievērsās Alīda Zigmunde, Ilgars Grosvalds, Angelina Zabele, Māris Rudzītis u. c. Aplūkoti arī ar zinātņi mazāk, bet ar augstskolas dzīvi saistīti jautājumi, piemēram, Rita Apine – par RPI studentu Haraldu Blauu, kas bijis pirmais latviešu olimpiskais medaļnieks. Valdis Segliņš uzmanību pievērsis līdz šim neapzinātiem dekoratīviem rakstiem uz akmens blokiem LU (bij. RPI) galvenās ēkas cokola apdarē.

Nolasīto referātu plašākā sadaļa – 468 jeb 77,5% no visiem – ir par LU vēsturi, turklāt ne tikai par zinātņi, bet arī citām augstskolas dzīves norisēm. Uzskatāmības labad to aplūkojums sadalīts pa nozarēm un disciplīnām (alfabētiskā secībā), bet sākumā tiek aplūkots 41 vispārīga satura referāts (3. tab.)

Bijušais rektors Juris Zaķis† plašākā skatījumā aplūkojis tēmu par LU un Latvijas valsti. Šaurākiem jautājumiem pievērsušies Jānis Ozols – par LU Goda tiesu pirmos 20 darbības gadus, Indulis Ronis† – par izglītības ministru Raini un LU, Irēna Ondzule – par LU zinātniskajām konferencēm pēc 1945. gada. Visvairāk te pētījis Māris Baltiņš, apkopojot datus par zinātnisko grādu nostrifikāciju LU, par privātdocenta statusu, kritiski aplūkojis publicētos LU darbības pārskatus, LU Rakstus no 1921. līdz 1943. gadam, LU teiktās akadēmiskās runas un nolasītās iestājelekcijas, kā

3. tabula

LU vēsturei veltīto referātu dalījums pa nozarēm un disciplīnām

Gads, LU konference	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Kopā
	59.	60.	61.	62.	63.	64.	65.	66.	67.	68.	69.	70.	71.	72.	73.	74.	75.	
Vispārēji jautājumi	5	3	3	4	2	5	1	4	1	4	-	2	2	2	2	1	-	41
Arhitektūra	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Astronomija	1	1	1	1	1	1	2	2	1	1	-	1	1	1	-	-	1	16
Bioloģija	-	4	3	2	3	1	1	3	3	-	1	3	4	1	-	1	1	31
Farmācija	-	2	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	8
Filoloģija	4	4	5	5	2	1	2	-	2	1	1	1	-	1	3	3	1	36
Filozofija	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	-	-	-	-	5
Fizika	-	5	5	2	4	-	3	-	1	-	1	1	1	1	-	1	-	25
Ģeoloģija, ģeogrāfija	3	1	-	1	1	-	2	2	-	2	1	1	1	2	-	-	1	18
Ķīmija	5	4	6	2	4	2	1	3	2	1	1	2	1	-	1	-	-	35
Lauksaimniecība	1	1	1	4	1	4	-	3	1	-	-	-	2	2	1	-	-	21
Matemātika	3	2	2	2	2	1	2	1	-	2	2	-	-	-	-	-	-	19
Medicīna	1	4	7	6	3	3	9	2	5	7	7	5	6	5	5	4	4	83
Mežzinātne	2	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	7
Militārzinātne	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pedagoģija, psiholoģija	-	-	1	1	-	2	1	-	1	2	1	3	3	3	3	-	-	21
Tautsaimniecība	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	-	3
Tehniskās zinātnes	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	1	5
Teoloģija	1	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	5
Tiesībzinātne	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3
Vēstures pētniecība	-	5	2	1	1	1	1	2	-	2	1	1	2	-	-	-	1	20
Veterinārmedicīna	2	2	2	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Citas sfēras	2	4	7	5	5	3	5	4	-	3	3	2	2	1	3	2	2	53
Kopā	31	45	49	40	35	25	31	27	19	26	21	23	26	20	19	15	16	468

arī LU darbības atainojumu Saeimas protokolos. Viņa sagatavotais bibliogrāfiskais rādītājs par Latvijā aizstāvētajām doktora disertācijām līdz 1944. gadam, kas publicēts 2004. gadā, kļuvis par neaizstājamu avotu attiecīgā laikposma zinātņu vēstures pētniekiem [3].

Vēl Valda Ozoliņa referējusi par sievietēm LU mācībspēku sastāvā, igauņu zinātņu vēsturnieki Hains Tanklers un Algo Rēmers – par Tartu universitātes un LU sakariem, kas vēlāk, 2004. gadā, apkopoti monogrāfiski [4], Kārlis Dambītis – par studentiem Latvijas Atbrīvošanas karā, Jānis Priedkalns – par LAMZA kā LU mācībspēku vienotāju trimdā, Jānis Liepiņš – par studentu nacionālās apziņas gandrāšanu Latvijas PSR, Jēkabs Raipulis – par Latvijas augstskolu "Inteliģences grupas" likvidēšanu 1973. gadā, Artūrs Puga – par Latvijas valsts zinātnes politiku 90. gados u. c.

Arhitektūras vēstures pagaidām trūcīgajā apakšsadaļā (divi referāti) uzmanību piesaistīja Karīnas Horstas rūpīgi sagatavotais ziņojums par Ernesta Štālberga projektētajām sanatoriju ēkām.

Astronomijas vēstures apakšsadaļā (kopā 16 referāti) Jānis Klētnieks sniedzis pārskatu par LU observatorijas Laika dienestu, Ilgonis Vilks kopā Arni Vīksnu atzīmējuši Heides teleskopa simtgadi, kas ilgu laiku izmantots LU veiktos novērojumos, vēl Ilgonis Vilks par laika skaitīšanas izmaiņām Latvijā u. c.

Bioloģijas vēsturē (31 referāts) Edgars Vimba aplūkojis botāniku LU un vairāku tās docētāju darbību, Ilgars Grosvalds un Irēna Berga – bioloģiju LU no 1919. līdz 1944. gadam, Ritma Gaumiga un Māris Vītiņš – vietējo ihtiofaunu, Jēkabs Raipulis – mendelismu Latvijā, Nauma Lebedinska darbību, kā arī ģenētiku LU, Artūrs Mauriņš – augstāko augu sistemātiku, Gunārs Daija – helmintoloģijas vēsturi u. tml.

Farmācijas vēsturē (astoņi referāti) Baiba Mauriņa un Venta Šidlovska pētījušas LU Ķīmijas fakultātes Farmācijas nodaļas izveidi, Jūlija Rumenta un Kārļa Kazerovska darbību, Inguna Cīrule un Inta Vegnere – Jāni Maizīti kā farmaceitu un farmācijas vēsturnieku, Konstantins Vasiļjevs un Arnis Vīksna – farmaceitu un kriminologu Artūru Kangeru.

Filoloģijas vēsturē (36 referāti) Andrejs Bankavs aplūkojis romānistikas leksikogrāfiju, Paulu Aristi saistībā ar latviešu valodniecību un valodniekus – LU goda biedrus un goda doktorus, Ilga Jansone – Latviešu valodas krātuves izveidi, Solveiga Ozoliņa – svešvalodu skolotāju sagatavošanu. Ievērojamākā latviešu valodnieka Jāņa Endzelīna dzīves un darbības izpētei vairākos referātos pievērsusies Sarma Kļaviņa; Viesturs Zanders pētījis Ernesta Bleses, Alekseja Apiņa u. c. darbību, Māris Strads – klasisko filoloģiju LU.

Fizikas vēsturē (25 referāti) Valdis Gavars un vairāki citi autori vērtību vērtījuši kodolfizikai un kodolfiziķiem Latvijā, bet Juris Zaķis – cietvielu fizikai. Savukārt Jāņa Jansona nolasīto referātu sērija apkopotā veidā kļuvusi par pamatu trim viņa publicētām monogrāfijām [5].

Ģeogrāfijas vēsturē dominē viens autors Jānis Štrauhmanis – par kartogrāfiju, tās vietu zinātnē un cenzēšanu, kā arī par Matveju Kadeku, bet ģeoloģijas vēsturē (17 referāti) Angelīna Zabele un līdzautori – par ģeoloģisko kartēšanu, Bruno Dosu un Oto Melli, Arturs Eižens Zalsters – par hidroloģiju u. c. tml.

Plaša ir ķīmijas vēstures apakšsadaļa (35 referāti), turklāt galvenokārt par posmu pirms RPI atdalīšanas no LU 1958. gadā. Te visvairāk veicis Ilgars Grosvalds, pieaicinot līdzautorus – gan par ķīmiķu gatavošanu augstskolās, gan izcilu ķīmiķu darbību, gan ķīmiskās rūpniecības attīstību Latvijā, pēcāk šos datus ietverot vairākās grāmatās [6]. Kristis Gūtmanis sniedzis vairākus referātus par bioķīmijas vēsturi un bioķīmiķu ieguldījumu.

Lauksaimniecības vēsturē (21 referāts) Kaspars Vārtukapteinis pievērsies LU Lauksaimniecības fakultātes pārtapšanai par Jelgavas Lauksaimniecības akadēmiju, bet Jānis Ozols, Brigita Balode, Sigizmunds Timšāns, Indulis Zvirgzdiņš u. c. – vairākiem lauksaimniekiem pētniekiem.

Matemātikas vēsturi (19 referāti) galvenokārt prezentē divi autori: Jānis Dambītis – par LU Matemātikas nodaļu, Emanuelu Grīnbergu, Jāni Daubi un Eiženu Āriņu, bet Ingrida Henriņa – par Arvīdu Lūsi un Georgu Eņģeli.

Visvairāk referātu (83) ir par medicīnas vēsturi, kas līdz RMI/RSU atdalīšanai 1950. gadā ieņēma nozīmīgu vietu LU ne tikai studentu, bet īpaši profesūras ziņā. Ieva Lībiete un Vladimirs Kuzņecovs savus pētījumus veltījuši psihiatrijas vēsturei, Arnis Vīksna – vairākiem LU Medicīnas fakultātes vēstures jautājumiem no 1919. līdz 1950. gadam, kas vēlāk ietverti atbilstošā monogrāfijā [7], Konstantīns Vasiļjevs no Odesas – Latvijas medicīnas sakariem ar Ukrainu, Ingūna Ebela u. c. – pediatrijai, Aina Dāļmane, ar līdzautoriem – histoloģijai, Tāļivaldis Apinis – neiroķirurģijai, Valentīna Gordjušina ar līdzautoriem – patoloģijai, Andrejs Skaģers – mutes, sejas un žokļa ķirurģijai, Haralds Voskis – topogrāfiskai anatomijai un operatīvai ķirurģijai, Ziedonis Andersons – trakumsērgai, savukārt Dzintars Mozgis ar līdzautoriem pētījis bērnu ķirurgu Paula Klemma un Reinholda Girgensona ieguldījumu specialitātē, Māris Pļaviņš – Ilmāra Lazovska veikumu nefroloģijā, bet jaunā pētniece Līga Patmalniece Rokfelleras fonda arhīvā ASV atradusi dokumentus par latviešu stipendiātiem u. tml.

Mežzinātnes vēsturē autors pieciem no septiņiem referātiem ir Antons Vasiļevskis, kas uz to pamata veidojis monogrāfiju par Latvijas valsts mežu apsaimniekošana starpkaru laikā [8].

Militārzinībām veltīts tikai viens referāts – Indulis Zvirgzdiņš apcerējis ģenerāļa Oto Ūdentīna darbību LVU Kara katedrā un ar to saistītos notikumus.

Pedagoģijas un psiholoģijas vēstures jomā (21 referāts) čakli ziņojušas Aīda Krūze un Iveta Ķestere ar savām līdzstrādniecēm par pedagoģijas docēšanu LU un vairāku pedagoģijas zinātnieku darbību.

Pieticīgāk pārstāvētas ir filozofijas (pieci referāti), tautsaimniecības (trīs), tehnisko zinātņu (pieci), teoloģijas (pieci) un tiesībzinātņu vēsture (trīs referāti).

Vēstures pētniecībā (20 referāti) Indulis Ronis aplūkojis Latvijas vēstures rakstniecības sākumu LU, Jānis Klētnieks – ēģiptoloģiju LU, Viesturs Zanders – Arnolda Spekkas, Arveda Švābes un Jāņa Strauberga darbību, Indulis Zvirgzdiņš – Frīdi Zālīti un Jāni Bērziņu, Jānis Stradiņš – Baltijas zinātņu vēstures pētniecību u. tml.

Veterinārmedicīnas (desmit referāti) vēsturnieki Gunārs Preinbergs, Igors Afanasjevs, Pēteris Keidāns un Oļģerts Parčinskis analizējuši LU Veterinārmedicīnas fakultātes darbības dažādus aspektus, bet viņu igauņu kolēģis Enns Ernitss aplūkojis Tartu un Latvijas veterinārmedicīnas sakarus.

Apakšsadaļā, kurā apskatītas citas LU darbības sfēras (ārpus zinātnes un pedagogijas), Irēna Ondzule referējusi par diriģentu Artūru Bobkovicu, LU kori un Itu Kozakeviču, Dzintra Grundmane un Rita Apine – par studentu sportu; citi pētnieki aplūkojuši LU Bibliotēkas un studentu organizāciju darbību.

Pēdējā lielākā sadaļa veltīta muzejniecībai, jo LU konferences Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcija ir LU Zinātņu un tehnikas vēstures muzeja aprūpē un aptver 62 referātus jeb 10,3% no kopskaita. Tie veltīti vairāku zinātņu vēstures muzeju un kolekciju apskatam, kā arī muzeju darba metodisko jautājumu risinājumam.

Aplūkojot referātu autoru un līdzautoru piederību, aptuveni 60% no viņiem ir LU darbinieki, pārējie – no LU atdalījušos vai ar to saistītu augstskolu darbinieki (RTU, LLU, RSU, DU, RPIVA), kā arī muzeju darbinieki (lielākoties LU absolventi vēsturnieki, kas darbojas novadpētniecībā), sešu ārvalstu (Francija, Igaunija, Itālija, Kanāda, Ukraina, Vācija) pārstāvji un vairāki citi. Starp referentiem ir desmit akadēmiķi un septiņi studenti, bet akadēmiski izglītotu vēsturnieku ir pamaz, jo lielākoties prezentējušies dažādu zinātņu nozaru pārstāvji, kam pievēršanās pagātnei nepieciešama konkrētās disciplīnas padziļinātai izpētei un izpratnei vai arī gluži vienkārši – kā vaļasprieks. Protams, diletantisms netiek izslēgts, lai arī augstu mērķu attaisnots. Vairums zinātņu vēstures pētnieku ir jau gados, ar krietnu dzīves pieredzi, kas laika gaitu ļauj aplūkot, izjust un saprast reljefāk, bet starp referentiem netrūkst arī jaunu cilvēku, kas, pievēršoties zinātņu vēsturei, aizstāvējuši doktora disertāciju, piemēram, Pauls Daija, Ieva Lībiete, Baiba Mauriņa, Maija Pozemkovska, Tālis Pumpuriņš, Viesturs Zanders.

1. attēls. Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas dalībnieki 2009. gada 26. janvārī. S. Livdānes foto

2. attēls. Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas dalībnieki 2015. gada 26. janvārī.
S. Livdānes foto

Laika gaitā izveidojies diezgan stabils referentu loks, un desmit un vairāk referātu autori vai līdzautori ir Uldis Alksnis, Māris Baltiņš, Valdis Gavars, Ilgars Grosvalds, Jānis Jansons, Jānis Klētnieks, Vladimirs Kuzņecovs, Jēkabs Raipulis, Māris Rudzītis, Augusts Ruplis, Jānis Stradiņš, Arnis Vīksna, Ilgonis Vilks, Edgars Vimba, Angelīna Zabele, Viesturs Zanders un Indulis Zvirgzdiņš, piecu līdz deviņu referātu – vēl 37 pētnieki. Kā visu septiņpadsmit gadu laikā notikušo zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas sēžu koordinators uzskatu par savu godpilnu pienākumu ar pateicību nosaukt visus 239 referātu autorus vai līdzautorus (vārds, uzvārds, referāti).

Mirdza Ābeltiņa 1, Aija Abens 1, Igors Afanasjevs† 1, Astra Aivare-Strade 1, Ojārs Uldis Alekssis 1, Jānis Alksnis 1, Uldis Alksnis 15, Rita Alkšbirze 1, Ināra Ančupāne 1, Ziedonis Andersons 9, Rita Apine 3, Tāļivaldis Apinis 3, Vija Apinīte 4, Oļģerts Tāļivaldis Auns 1, Anžela Avdeikina 1, Brigita Balode 1, Jurgis Baltiņš 4, Māris Baltiņš 19, Andrejs Bankavs† 5, Viesturs Baumanis† 1, Regīna Beldava 1, Irēna Berga 4, Edīte Bērziņa 1, Una Bērziņa 1, Jānis Bērziņš 3, Jānis Bicāns 1, Georgs Briēžkalns 1, Rita Burceva 1, Dzintra Cēbere 3, Andrejs Cēbers 1, Dace Cepurīte 6, Aija Ceriņa 1, Astrīda Cīrule 1, Inguna Cīrule 2, Sergejs Coja 1, Ilze Čakare 1, Gunārs Daija 2, Pauls Daija 3, Aina Dālmane† 9, Jānis Dambītis 9, Kārlis Dambītis 2, Maija Dambrova 1, Renārs Deksnis 1, Bruno Delāns (Francija) 1, Māra Dirba 1, Maija Dreimane 1, Ivars Druvietis 1, Ilva Duļevska 2, Teodors Dumpis† 2, Santa Dzene 2, Inguna Ebela 2, Māra Eipure 3, Spodra Ergarde 1, Enns Ernits (Igaunija) 2, Aija Fedorova 4, Erna Gailīte-Karule 1, Rasma Garleja 1, Ritma Gaumiga† 4, Daina Gavare 1, Valdis Gavars 10, Valentīna Gordjušina 4,

Mihails Gorskis 1, Rita Grāvere 9, Ivans Griņevičs 7, Imants Groskaufmanis 1, Ilgars Grosvalds 26, Dzintra Grundmane 3, Iveta Gudakovska 1, Emīlija Gudriniece† 2, Lauma Gūtmane 1, Kristis Gūtmanis 7, Ingrīda Heniņa 7, Vija Hodireva 6, Karīna Horsta 1, Maksims Ivanovs 4, Jūlijs Jākobsons† 7, Ilga Jansone 5, Jānis Jansons 11, Ieva Jeļisejeva 1, Jana Jēruma-Grīnberga 1, Jirgens Heincs Jungblūts (Vācija) 1, Elvīgs Kabucis 1, Laimdota Kalniņa 1, Māra Kalniņa 8, Baiba Kaļķe 1, Ilga Kapeniece† 2, Mētra Karitāne 1, Pēteris Keidāns† 4, Tatjana Kiričenko 2, Jānis Klētnieks 10, Vēsma Klūga 1, Sarma Kļaviņa 8, Gundega Knipše 1, Ilze Knoka 1, Inese Kolontaja 1, Olga Koroļova 6, Andris Krēslīņš 1, Māris Krusts 1, Džanna Krūmiņa 1, Aīda Krūze 6, Laila Kundziņa-Zvejniece 2, Vladimirs Kuzņecovs 13, Iveta Ķestere 7, Ina Lastovecka 1, Verners Lediņš 2, Māra Lēruma 1, Ieva Lībiete 5, Oļģerts Lielausis 1, Jānis Lielmežs (Kanāda) 1, Ilga Lienāne 1, Jānis Liepiņš 6, Valija Liepkalne 1, Marina Loseviča 4, Ilga Mantiniece 2, Elena Mareskoti (Itālija) 1, Gunta Marihina 6, Baiba Mauriņa 3, Arturs Mauriņš† 5, Imants Meirovics† 4, Jūlija Melkoņane 1, Helga Ingeborga Melnbārde 1, Ilona Miezīte 1, Zīgurds Mikainis 1, Arnolds Millers 2, Alfrēds Miltiņš 1, Vents Miltiņš 1, Zīgfrīds Mozgirs 1, Dzintars Mozgis 3, Aleksandrs Frīdrihs Neilands† 1, Irēna Ondzule 8, Valentīna Opalais 2, Edgars Ošiņš 1, Agrita Ozola 1, Iveta Ozola 2, Olga Ozoliņa 1, Solveiga Ozoliņa 9, Valda Ozoliņa† 2, Andris Ozols 1, Jānis Ozols 6, Oļģerts Parčinskis 4, Līga Patmalniece 1, Svetlana Pavličeva (Ukraina) 2, Inta Pelčere 1, Inta Pētersone 1, Rihards Pētersons 1, Alfons Piterāns 2, Andris Piterāns 2, Uģis Piterāns 1, Gunta Plūksne 4, Māris Pļaviņš 3, Bruno Podiņš 1, Maija Pozemkovska (Anže) 7, Anda Požarnova 1, Gunārs Preinbergs† 5, Jānis Priedkalns 1, Artūrs Puga 1, Tālis Pumpuriņš 5, Valda Pundure 2, Jēkabs Raipulis 10, Īzaks Rašals 1, Danute Ražuka-Ebela 2, Romualds Ražuks 1, Algo Rēmers (Igaunija) 3, Daina Riekstiņa 1, Indulis Ronis† 5, Gunārs Rotbergs 3, Leonids Roze† 1, Mudīte Rudzīte 8, Māris Rudzītis 15, Ilze Rūmniece 2, Augusts Ruplis 12, Sigurds Rusmanis 1, Zīgurds Saliņš 1, Antonijs Salītis 3, Anita Saulīte 1, Valdis Segliņš 1, Andrejs Skaģers 2, Andrejs Skuja 1, Henriks Soms 1, Jeļena Staburova 1, Arturs Stalažs 5, Elita Stikute 5, Laima Stradiņa 1, Jānis Stradiņš 10, Māris Strads 2, Arnis Strazdiņš 1, Inese Sviestiņa 2, Venta Šidlovska 4, Viesturs Šiliņš 1, Edvīns Šilters 1, Inese Šinta 1, Jānis Štrauhmanis 4, Dace Šturme 1, Leons Gabriēls Taivans 2, Juris Tambergs† 1, Hains Tanklers† (Igaunija) 3, Imants Taure 3, Sigizmunds Timšāns† 1, Juris Tīliks† 1, Elmārs Tomsons 2, Uldis Ulmanis† 8, Aldis Upmalis 1, Eižens Upmanis† 1, Olga Vaļkova 1, Alberts Varslavāns† 1, Kaspars Vārtukapteinis 1, Antons Vasiļevskis† 5, Konstantīns Vasiļjevs (Ukraina) 6, Mārtiņš Vēdikis 1, Jeļena Vēdiščeva 1, Inta Vegnere 3, Terēze Veinberga 1, Mārtiņš Vesperis 6, Oļģerts Vēveris 1, Ruta Viģestāne 1, Uldis Vikmanis 1, Arnis Vīksna 20, Gunta Vilka 1, Ilgonis Vilks 13, Edgars Vimba 11, Māris Vītiņš 2, Egils Vītols 2, Haralds Voskis† 1, Ērika Vugule 2, Angelīna Zabele 14, Anita Zaķe 1, Juris Zaķis 5, Arturs Eižens Zalsters† 6, Viesturs Zanders 16, Boriss Zapols 1, Maira Zariņa 1, Ginta Zālīte 1, Juris Zimmers 1, Alīda Zigmunde 7, Lilīta Znotiņa 2, Jānis Zvejnieks 1, Indulis Zvirgzdiņš 13, Andris Zvirgzds 1, Anna Žeiviniece 1.

Referentiem tika piedāvāta iespēja nolasīt tekstus noformēt akadēmiskas publikācijas veidā ar avotu atsaucēm u. tml. atbilstoši LU Rakstu noteikumiem un iesniegt krājuma “Zinātņu vēsture un muzejniecība” redakcijas kolēģijai

izvērtēšanai un publicēšanai kārtējā laidienā. Parasti tas notika gada laikā, lai uz nākamo konferenci varētu saņemt kārtējo krājumu ar iepriekšējās konferences rezultātiem. No referātiem rakstu veidā tika iesniegti un publicēti aptuveni puse jeb 52,3%.

Krājuma galvenais (dažkārt saukts arī atbildīgais, zinātniskais) redaktors pirmajiem pieciem laidieniem bija Māris Baltiņš, turpmāk – Ilgonis Vilks. Redakcijas kolēģijā līdzdarbojās profesori Andrejs Bankavsč (LU), Aīda Krūze (LU), Jānis Langins (Torontas universitāte, Kanāda), Jānis Lielmežs (Britu Kolumbijas universitāte, Kanāda), Imants Meirovicsč (RTU), Jānis Ozols (LLU), Jānis Štrauhmanis (RTU), Leons Gabriēls Taivans (LU), Kaspars Vārtukapteinis (LLU), Arnis Vīksna (LU; no 2001. līdz 2016. gadam izdoto 13 krājumu sastādītājs), Juris Zaķisč (Sociālo tehnoloģiju augstskola) un Juris Žagars (Ventspils Augstskola). Redakcijas kolēģija līdzās citam uzņēmās arī iesniegto rakstu recenzēšanu, nepieciešamības gadījumā pieaicinot šaurāku nozaru lietpratējus, turklāt dažādu iemeslu pēc tika noraidīti 14,3% rakstu. Krājuma publicēšanu laipni uzņēmās LU Akadēmiskais apgāds, ik gadu vai pārgados nodrošinot kārtējā laidiena iznākšanu [9]. Līdz 2014. gadam publicēto rakstu satura sistematizēts rādītājs publicēts 2015. gada krājumā [10.]

Vērtējot LU konferenču Zinātņu vēstures un muzejniecības sekcijas sēdēs nolasīto referātu sagatavošanā ieguldīto darbu un pēc tam krājumos publicētos rakstus kopumā, tos tēlaini varētu salīdzināt ar ķieģeļiem, kas pamazām sanesti Latvijas Universitātes pilnvērtīgas vēstures būvniecībai un it īpaši būtu svarīgi tuvojošās augstskolas simtgades sakarā, lai ar to vien šī tēma, kas ir pietiekami mūžīga un allaž pilnveidojama, netiktu izsmelta. Tie paši ķieģeļi noderētu arī Latvijas zinātņu vēstures būvei.

VĒRES

1. *Latvijas Universitātei – 80. Konferences referātu tēzes*. Rīga, 1999. 243 lpp.
2. Pumpuriņš T. *Sarkanbaltsarkanās – Latvijas karoga krāsas*. Cēsis, 2000. 303 lpp.
3. *Latvijā aizstāvētās doktora disertācijas (1923–1944). Bibliogrāfisks rādītājs*. Sast. M. Baltiņš. Rīga, 2004. 91 lpp.
4. Tankler H., Rāmer A. *Tartu University and Latvia with an emphasis on relations in the 1920s and 1930s*. Tartu, 2004. 240 + 24 p.
5. Jansons J. *Fizikas profesors Fricis Gulbis*. Rīga, 20016. 127 lpp.; Jansons J. *Latvijas Universitātes Fizikas institūts (1919–1944) un tā sagatavotie fiziķi*. Rīga, 2008. 219 lpp.; Jansons J. *No Latvijas Universitātes Fizikas institūta (1919) līdz Cietvielu fizikas institūtam*. Rīga, 2016. 196 lpp.
6. Grosvalds I. u. c. *Ķīmija Latvijas Universitātē (1919–1944)*. Rīga, 2005. 165 lpp.; Grosvalds I. u. c. *Ķīmiskās ražošanas attīstība Latvijā (1918–1944)*. Rīga, 2011. 113 lpp.; Grosvalds I. u. c. *Latvijas Ķīmijas vēstures muzejs (1975–2012)*. Rīga, 2014. 111 lpp.
7. Vīksna A. *Latvijas Universitātes Medicīnas fakultāte: 1919–1950*. Rīga, 2011. 499 lpp.
8. Vasiļevskis A. *Latvijas valsts mežu apsaimniekošana, 1918–1940*. Rīga, 2007. 430 lpp.
9. *Latvijas Universitātes Raksti. Zinātņu vēsture un muzejniecība*.
639. sēj. Rīga, 2001. 306 lpp.
653. sēj. Rīga, 2003. 287 lpp.
661. sēj. Rīga, 2004. 194 lpp.
684. sēj. Rīga, 2005. 190 lpp.
693. sēj. Rīga, 2006. 267 lpp.

704. sēj. Rīga, 2007. 185 lpp.
 716. sēj. Rīga, 2007. 211 lpp.
 738. sēj. Rīga, 2008. 230 lpp.
 763. sēj. Rīga, 2011. 231 lpp.
 780. sēj. Rīga, 2012. 340 lpp.
 800. sēj. Rīga, 2014. 204 lpp.
 809. sēj. Rīga, 2015. 199 lpp.
 814. sēj. Rīga, 2016. 175 lpp.
10. Vīksna A. LU Rakstu sērijas “Zinātņu vēsture un muzejniecība” saturs rādītājs. No: *LU Raksti*. Rīga, 2015, 809. sēj., 186.–199. lpp.

Summary

Within the period from 2011 to 2017, 604 reports were read at the University of Latvia conference faculty “History of Sciences and Museology”, of which 77.5% were devoted to the history of the University of Latvia, 12.2% – to history of sciences in Latvia until year 1919, and 10.3% – to museology. Among the 239 speakers, approximately 60% were the University of Latvia employees, the rest represented other Latvian universities, museums, and 6 other countries. Approximately a half of the reports, in improved and appended form, were published in the 13 releases of the University of Latvia article series “History of Sciences and Museology” between years 2001–2016, thus furthering the studies of the history of the University of Latvia and Latvian history of sciences.

Keywords: *Latvia, University of Latvia, museology, history, science.*